

Inleiding Kadernota 2020

Inleiding Kadernota 2020

Voor u ligt de kadernota 2020. De kadernota geeft een vooruitblik wat ons in 2020 te wachten staat. Met deze kadernota werken wij volop verder aan een 'kernachtig en veranderend' Twenterand. Er is nog steeds aandacht voor het sociaal domein en financiën. De gemeente heeft een wettelijke taak in het sociaal domein. Wij verliezen niet uit het oog dat er altijd een vangnet moet zijn voor de mensen die dat het hardst nodig hebben. Dit vinden wij belangrijk, echter ook de grote opgaven op het ruimtelijk en economisch domein verdienen onze aandacht. En wij investeren in onze organisatie om de opgaven ook te kunnen realiseren. Financieel blijft het een uitdaging om de begroting sluitend te houden. Al lange tijd werken wij aan maatregelen in het sociaal domein en vorig jaar verhoogden wij de OZB. Echter, naar de programmabegroting 2020 toe zijn er nog veel onzekerheden.

Inhoudelijke ontwikkelingen

Het vertrekpunt voor de kadernota zijn de inhoudelijke ontwikkelingen voor de komende periode. Elk 'inhoudelijk perspectief' (per programma en per doelenboom) eindigt met de afweging of de ontwikkelingen leiden tot opgaven waar wij als gemeente een rol in spelen. Als wij op programma-niveau kort de inhoudelijke perspectieven schetsen, betreft dit:

- *Programma Ruimte*: De opgaven voor gemeenten in het ruimtelijk domein zijn groot. Deze opgaven liggen met name op het gebied van klimaatverandering en toekomst bestendig wonen. Duurzaamheid en klimaat (energietransitie, klimaatadaptatie en transitie naar een circulaire economie) en de invoering van de Omgevingswet zorgen voor grote veranderingen voor onze inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en ook voor onze eigen gemeentelijke organisatie.
- *Programma Sociaal Domein*: Het voorliggend veld wordt aangepast en versterkt. Onze programma-opgave wordt in hoofdlijnen omschreven als de focus op inhoudelijke vernieuwing met een andere cultuur en werkwijzen in het sociale domein, ook wel de transformatie van het sociaal domein. Tenslotte zal een duurzaam vernieuwd betaalbaar stelsel dienen te ontstaan.
- *Programma Economie en Vrijtijdsbesteding*: De opgave is om (samen) te werken aan de verbinding tussen Economische en Sociale Zaken. Een andere koppeling die sterker naar voren komt is de relatie met onderwijs. Om het hoofd te bieden aan de ontwikkelingen en opgaven in het buitengebied is het ontwikkelprogramma platteland opgesteld. Het doel is het realiseren van een sociaal en economisch vitaal platteland.
- *Programma Fundament*: Het beoogd effect van het programma Fundament is een (financieel) gezonde organisatie die kan inspelen op de ontwikkelingen in de maatschappij. Met onze organisatieontwikkeling werken wij aan een aantal (ontwikkel)opgaven zoals Twenterand Digitaal, Professionalisering, Dienstverlening, Programmasturing en tijd- en plaats onafhankelijk werken.

Binnen de programma's benoemen wij nog specifiek een aantal ontwikkelingen. Deze ontwikkelingen bepalen mede onze opgaven voor de komende periode, maar de financiële consequenties zijn nog niet goed in beeld te brengen.

Afweging college

Een regiegemeente is in onze visie een gemeente "die bestuurt afhankelijk van de maatschappelijke opgave, doelen realiseert in samenwerking met en in de samenleving en haar wettelijke taken uit-voert". In onze afweging geven wij dan ook prioriteit aan de verplichte wettelijke taken. En wij willen verder werken aan ons coalitieakkoord. In de programmabegroting 2019 waren daarvan de eerste contouren zichtbaar. In het akkoord, ingedeeld naar de vier programma's, staat voor de periode 2018-2022 centraal:

- Het verder gezond maken van gemeentefinanciën van Twenterand.
- Het verbeteren van de relatie met inwoners, bedrijven en maatschappelijke partners, waarbij de gemeente 'drempels' verlaagt, participeert en initiatieven faciliteert.
- Het bieden van adequate zorg en ondersteuning aan wie dat nodig heeft, van jong tot oud.
- Energiebesparing en verduurzaming.
- Het versterken van het economisch en toeristisch klimaat.
- Het vergroten van de zichtbaarheid van het openbaar bestuur
- Het voorbereiden van kernbudgetten voor het ontwikkelen van wijk- en buurtplannen en aanjaaggeld voor passende initiatieven.

Coalitieakkoord 2018-2022, blz. 4.

Inhoudelijke voorstellen college

Op basis hiervan komen wij in deze kadernota tot een aantal voorstellen. Op hoofd-lijnen gaat het om de volgende voorstellen, die een structureel karakter hebben:

- *Programma Ruimte*: De invoering van de Omgevingswet, onderhoud van wegen, voor opgaven op het gebied van klimaat en duurzaamheidsopgaven het instellen van een duurzaamheidsfonds, voor het uitvoeren van RO-toezichttaken en bouw inzet van 1 fte, voor RO-beleid 1 fte en verbeteren handhaving APV door inzet van 3 extra fte Boa's (2020 2 extra fte en 2022 nog 1 extra fte) en 1 fte juridisch medewerker
- *Programma Sociaal Domein*: Het continueren van de regelingen minimabeleid en het vinden en ondersteunen van pleegouders middels het Expertise-centrum Duurzame gezinsvormen (vormt onderdeel van een Twentse aanpak).
- *Programma Economie*: Indexeren van subsidies, projectsubsidie cultuur, ombuiging bezuiniging sport en het vervangen van de toplaag kunstgrasvelden.
- *Programma Fundament*: Voordeel aanbesteding gemeentecontact, Digitaal stelsel Omgevingswet, het inregelen van de BGT in verschillende werkprocessen en een inhaalslag op software.

Daarnaast doen wij incidentele voorstellen. Samengevat gaat het om:

- *Programma Ruimte*: De Omgevingsdienst Twente (ODT), het Warmteplan en het provinciaal traject Model risico analyse VTH.
- *Programma Sociaal Domein*: Een 2^e jongereninloop in Vriezenveen, de pilot scheidingsloket, het met een jaar verlengen van het Innovatiefonds, het versterken van het voorliggend veld, laaggeletterdheid, index 2019 en 2020 zorgkosten Jeugd/WMO en de uitrol van het regionale meldpunt loverboyproblematiek/mensen-handel Twente.
- *Programma Economie*: Uitvoering evenementenbeleid, actualisatie nota vrijetijdseconomie, het instellen van een stimuleringsfonds Asbest, voor het Ontwikkelprogramma Platteland een uitvoeringsbudget en 0,6 fte, werkzaamheden Revitalisering Garstelanden, ombuiging bezuiniging sport, een extra bijdrage voor De Klaampe en een extra bijdrage voor Het Punt.
- *Programma Fundament*: Vernieuwende manier van communicatie, als aanjager/ facilitator/ fondsenwerver Inwonerbetrokkenheid 1 fte, 75 jaar bevrijding Twenterand, kernbudgetten, het inregelen van de BGT in verschillende werkprocessen en ondersteunende hard-/software voor tijd- en plaats onafhankelijk werken.

Voor een gedetailleerdere beschrijving van de voorstellen en financiële consequenties verwijzen wij u naar de achterliggende programma's en doelen-bomen in deze kadernota.

Financieel overzicht

Financieel gezien is het vertrekpunt voor deze kadernota het saldo uit de programma-begroting 2019. De meerjarenraming in de begroting 2019 sluit positief. Wel wordt hierbij opgemerkt dat er nog veel onzekerheden zijn over bepaalde kostenontwikkelingen, maar ook over de inkomsten die wij de komende jaren kunnen verwachten. De uitkomsten van de meicirculaire 2019 zijn bij het opstellen van de kadernota echter nog niet in te schatten en ook landelijke experts geven aan geen inschatting te durven maken. Een ander onderwerp, waarvan op dit moment de financiële consequenties nog onzeker zijn, is Vitaal Sportpark 't Midden.

financieel perspectief 2020-2023

	2020	2021	2022	2023
Saldo Programmabegroting 2019	-531.000 v	-691.500 v	-631.200 v	-631.200 v
Gevolgen december en mei circulaire	-	-	-	-
Startpunt kadernota 2020	-531.000 v	-691.500 v	-631.200 v	-631.200 v
Voorstellen / verplichtingen structureel:				
Sociaal	87.400	107.400	107.400	107.400
Ruimte	332.500	544.600	621.300	732.700
Economie	244.000	257.000	256.500	256.000
Fundament	182.000	202.200	211.400	230.600
	845.900 n	1.111.200 n	1.196.600 n	1.326.700 n
Saldo kadernota 2020	314.900 n	419.700 n	565.400 n	695.500 n

Voorstellen incidenteel

Sociaal	1.550.000	64.400	14.400	14.400
Ruimte	173.000	98.000		
Economie	497.000	233.000	222.000	
Fundament	257.000	97.000	97.000	
	2.477.000	492.400	333.400	14.400

Deze bedragen komen tlv ARR, reserve sociaal domein, reserve coalitieakkoord en reserve grondbedrijf

In deze kadernota is met de bovenstaande inhoudelijke voorstellen voor de jaarschijf 2020 in totaal een structureel bedrag gemoeid van € 845.900 (oplopend tot € 1.326.700 in 2023). Voor de kadernota betekent dit voor het jaar 2020 een negatief saldo van € 314.900. In ons coalitieakkoord geven wij aan dat "solide en transparant financieel beleid noodzakelijk is". Daarom leggen wij de volgende keuze-mogelijkheden aan u voor om te komen tot een reëel en structureel sluitende meerjaren-begroting.

Afweging college
KEUZEMOGELIJKHEDEN KADERNOTA 2020

	2020	2021	2022	2023
Verlaging Subsidieplafond	€ 250.000 v	€ 250.000 v	€ 250.000 v	€ 250.000 v
Jaarlijks is een maximum bedrag voor subsidies beschikbaar. Dit maximum kan verlaagd worden. De subsidie voor onderwijsachterstanden (OAB) werd in het verleden gedeeltelijk uit het subsidiebudget betaald. M.i.v. 2019 zijn OAB rijksmiddelen zodanig gestegen dat dit binnen deze rijksmiddelen opgevangen kan worden. Bij een gelijk aantal subsidieaanvragen betekent dit dat minder aanvragen gehonoreerd worden.				
Indexeren van subsidies	€ 65.050 v	€ 65.050 v	€ 65.050 v	€ 65.050 v
Het 1e jaar alleen inflatie meenemen.				
Vervangen top laag kunstgrasvelden faseren				
Wordt nog onderzocht.				
TOTAAL	€ 315.050 v	€ 315.050 v	€ 315.050 v	€ 315.050 v
Saldo Kadernota 2020	€ 314.900 n	€ 419.700 n	€ 565.400 n	€ 695.500 n
Saldo na keuzemogelijkheden	€ 0	€ 104.650 n	€ 250.350 n	€ 380.450 n

*In deze tabel zijn keuzemogelijkheden met een structureel karakter opgenomen.

Met deze voorstellen is de kadernota voor het jaar 2020 sluitend.

De incidentele kosten ad. € 2.477.000 in 2020 kunnen eenmalig gedekt worden uit de ARR (Stand ARR per 1-1-2019 € 4.250.000), de reserve sociaal domein, de reserve grondbedrijf (per 1-1-2019 € 1.000.000) en de (nieuwe) reserve coalitieakkoord. Bij de jaarstukken 2018 is aan de raad het voorstel gedaan een nieuwe reserve te vormen, de zgn. reserve coalitieakkoord. Deze reserve wordt gevormd door een bijdrage vanuit de ARR (€ 564.600). Deze is namelijk bij de jaarrekening 2018 boven het door de raad gestelde maximum. Tevens is het voorstel om deze reserve aan te vullen met het vrij

besteedbare deel van de reserve bestuursakkoord (€ 116.700), die hiermee komt te vervallen. Daarnaast is het voorstel om € 800.000 af te zonderen van de in 2018 ontvangen bijdrage uit de stroppenpot sociaal domein. Het overige van deze bijdrage ad € 2.500.000 wordt toegevoegd aan de reserve sociaal domein, die daarmee per 1-1-2019 een saldo heeft van € 5.549.316.

Tot slot

Zoals gezegd presenteren wij een kadernota met een nadelig saldo waarbij wij een aantal keuzemogelijkheden aan uw raad aanbieden om dit tekort op te lossen. De (of andere) mogelijkheden waartoe bij de raadsbehandeling op 9 juli a.s. besloten wordt, verwerken wij - inclusief aangenomen amendementen en moties - in de programmabegroting 2020. Er zijn nog veel onzekerheden. Het kan zijn dat de uitkomsten van de meicirculaire ons noodzaken om verdere keuzemogelijkheden aan uw raad voor te leggen. Naast de onzekerheden van de mei-circulaire zijn er ook ontwikkelingen die aanleiding geven om terughoudend te zijn, zoals:

- het sociaal domein
- de invoering van de Omgevingswet
- de energietransitie
- de klimaatadaptatie

Deze en andere ontwikkelingen maken het lastig om in te schatten welke effecten dit heeft op de financiële huishouding van de gemeente. Om deze reden hebben wij, hoewel niet gebruikelijk, een kadernota aan uw raad voorgelegd met een tekort. Wij willen uw raad meenemen in onze zoektocht hoe wij onze gemeente verder willen vormgeven afgezet tegen de financiële onzekerheden. Zodra de meicirculaire door ons ontvangen is, wordt de raad middels een brief geïnformeerd over de effecten hiervan op de begroting. Deze circulaire wordt betrokken in ons streven om ook de meerjarenraming sluitend aan uw raad te presenteren. Deze raadsbrief wordt toegestuurd vóór de raadsbehandeling van de kadernota op 9 juli a.s.

Leeswijzer

In deze inleiding zijn keuze-mogelijkheden voorgelegd om te komen tot een reëel sluitende begroting. Voor een gedetailleerdere beschrijving van de voorstellen met financiële consequenties verwijzen wij naar de achterliggende programma's en doelen-bomen.

Voor het overzicht zijn de voorstellen samengevat onder de 'tegel' "Voorstellen en ontwikkelingen". Binnen de programma's en doelenbomen benoemen wij namelijk – naast de voorstellen – ook specifiek een aantal ontwikkelingen. Deze ontwikkelingen bepalen mede onze opgaven voor de komende periode, maar de financiële consequenties zijn (nog) niet in beeld te brengen.

In de doelenbomen beschrijven wij het beoogd effect, de (sub) doelen en activiteiten die wij uitvoeren op een bepaald terrein. Bij de subdoelen en activiteiten is met de kleur van de bol aangegeven of de taak wettelijk of niet-wettelijk is. We gebruiken rood, oranje en groen. Voor de subdoelen en activiteiten betekent rood dat de taak wettelijk is, groen is niet wettelijk en oranje is deels wettelijk.